

i, tornant-hi (p. 353), dona *yerba puñraja* o *puñra* com a denominació d'aquest farratge; *potrero* figura com *potrero* en docs. mossàrabs de 1204: deuen ser de la regió toledana, de la gran obra de GzPalencia, com ho són en general els que cita Oelschläger.

Quant al català, aquesta procedència mossàrab és més convincent que enlloc, car ja hem vist que aquesta variant se situava, ja des d'antic, en fonts del Migjorn, per més que avui hagi avançat encara fins a part del Pirineu.

DERIV.: *Po(l)trada*. *Potranca* (i *-ancó*, supra). *Potranya*. *Potrejar*, *-jada*. *Poltrerer*; *poltreria*. *Poltret* (supra). *Poltró* [DTo. 1647; 1706, *Ag.*, pres de l'it. *poltronet* (> cast. *poltrón* 1517)], pròpiament el qui sempre jeu en el llit (dit també figuradament *poltro*); *poltrona* 'cadira on jeuen mollament'; *poltronada*; *poltronament* (Lacav.); *poltronejar*; *poltroneria* [DTo. 1647] 'enraonia de desenfeinat': cada vegada que ho contava «hi afegia una nova *poltroneria*», Coromines (*Pigmalió*, xix, p. 252). El punt de partida d'aquests 20 mots és en l'it. *poltroneria*, que en realitat i en definitiva no sembla venir de *poltro*, sinó que juntament amb *paltoneria*, té l'etimologia més raonable que he indicat a *PALTÓ*.

Poltronyar 'trepitjar' eiv. no és derivat de *poltre* 25 sinó metàtesi d'una forma com **troponyar*, afí a mall. *trepinyar*, *-nyejar* (Lacav.), *treponejar*,⁵ amb contaminació de *poltro* i els mots de què hem parlat a *PALTRIGAR*; *poltronyadissa*.

Apoltronar. *Apoltronir-se*. *Empoltronir*; *empoltronir*.³⁰ *niment*. *Empoltreir-se* (?)

Potra 'hèrnia' [1.ª meitat S. xvi, *AlcM*; Busa-N. 1507: *potra de trenca*, p. de *humor congelada* --- p. de *venes tortes*], = cast. *potra* [c. 1400, *potroso* mj. segle XIII]: per a l'explicació semàntica veg. l'article de 35 *DECH* (iv, 623-6), i cf. encara el romanisme basc *potro* 'testicle' a tres pobles de Biscaia (Azkué), 'callos de la piel' a Zaraitze, alabès ant. «*çaquil-potroac*: cojón», Landucci, S. xvi, compost amb *zakil* 'membre viril'. *Potrós* 'herniat': 'algun fan tort / --- / leig --- 40 geperut, / contret, ventrut, / --- / trenca, *potrós* / e comes-tortes», JRoig (*Spill*, 9200; «*potrós*: herniosus», Busa-N.). I sense matís patològic, aplicada a l'escrot mateix: Benasc *potra* «las partes genitales»: «corda-te: la *potra* se vede», i amb una extrapolació de fraseologia vulgar figurada 'sort': «*qué potra tiene: siempre gane*» (Ballarín, *Dicc. Ben.*). *Potrer*.

+*Potrenco* Benasc 'bestial, brutal' (dita tòpica: «Sarllerenco *potrenco* / empina botelles / ---», aplicada a la gent de Celler, Ferraz, p. 111). +*Despotronar*[-se] 50 'convertir-se un jove en home', C. Pol, *Vall d'Aneu*, p. 16.

¹ Corregim-hi l'enutjosa err. tip. *M-L.* per *M. P.* (627a6): *Mz.* Pidal, no Meyer-Lübke. — ² Niedermann, que era tan savi en lexicologia llatina i en tots els rams de lingüística i filologia europees, es preocupà molt del problema de **PULLITER* (*Contrib. à la critique verbale*, 30; *Festschrift Tappolet* 1935, 229-236) i en especial del «sufix», però el seu poc èxit en aquest punt el delata el veure's obligat a 60

exemplificar-lo només amb casos del sànscrit (com sigui que el de *matertèra* 'tia materna' és ben diferent). — ³ Recordem-nos que l'ieur. *PORKOS* va ser comú al balto-eslau, germànic, cèltic, lligur i italià, i que està perfectament i directament documentat en inscripcions sorotàptiques de Lusitània (veg. els treballs de Tovar i el meu dels *Coloquios Prerrom.* de Salamanca 1974, 2.ª part). — ⁴ Si el límit entre el tipus *PULLITRU* i el tipus **PUTTRU* coincidí sempre tant com avui amb els Pirineus no es pot assegurar ni negar del tot. Crec que així com *PULLITRU* sobreix per l'Est a l'Empordà etc., és versemblant que també **PUTTRU* sobreixís, sobretot en els sectors centrals i occidentals. Avui el tipus *poulin* cobreix fins als Pirineus pertot si hem de fer cas de l'ALF (*poulain*, m. 1070), però el model francès el deu haver generalitzat, car tanta uniformitat no és creïble. El *poutre* «ànon, ànesse» del *TdF* sembla resultar de *PULLITRU*, i fins podria reflectir aquest sol, sense l'altre; però el gascó pirinenc a penes tenim dades en aquesta qüestió (Rohlfs sembla haver-ne fugit en *Le Gc.*). Però en el Bearn hi ha *potre* «pouliche d'un ou deux ans» (Palay), que deu venir de *PUTTRA*, i encara que Lespy admet junts *poutre* i *po(u)dre* (aquest com antic en una *Coutume* medieval) ens informa formalment que a la Vall d'Aspa diuen *poutre*, i el verb és *poutrà* «metre bas la jument». En tot cas a la Vall d'Aran només hi **PUTTRU*, -A: recollit el femení *pútra* a la part alta, del m. *pútru* 'cavall d'un any o menys' tinc nota de tots els sectors de la vall, del cim fins a Bossost (1920-28). Manlleu?: no fem cas de la -u, car abunden allà els mots que l'han conservada en la toponímia i fins en el llenguatge rústic. I costa de creure que la Vall d'Aran i l'alt Bearn, centres màxims de la recria cavallina, hi hagin admès un aragonesisme. — ⁵ *AlcM* des de *traponejar* remet a *treponejar*, però el que dona allí és *treponjar*, que deu ser err. tip.

Poltró, V. *poltre* *Poltroi*, V. *potina* i *paltada* *Poltrona*, *poltronejar*, *poltroneria*, *poltronyar*, V. *poltre* *Poltrota*, *poltrú*, *poltruc*, V. *paltrú* *Pólvera*, *pólvora*, *polvorejar*, *polvorenc*, *polvorer*, *polvorera*, *polvoreria*, *polvori*, *polvoritzador*, *polvoritzar*, *polvorós*, V. *pols*

POLZE, 'dit gros', del ll. *PÖLLEX*, -ĪCIS, id. □ 1.ª *doc.*: *poule*, *VidesR*; *polze*, S. xiv.

«Sent Marc evangelista --- per molta umilitat se tolç lo poule, per so que no fos feyt preveres», *VidesR*, f° 99r1 (nota 27), frase que es repeteix en el f° 99r2 (nota 70); traduint el llatí *pollicem*; forma deguda a la norma de fonètica històrica, d'assimilació *lz* > *lθ* > *ll*, amb vocalització en *yl*, que vaig estudiar a *LleuresC*, 216 (*alzina* > *aulina*, *salze* > *saule*). Essent forma rara no la podien comprendre bé els copistes, i per això el del ms. P canvià *lo poule* en *lo det* ('dit'), i el ms. B ho reproduïx bé el primer cop però ho altera en *paule* en el segon.

La forma normal la donen el *Torcimany* d'Aversó,